

Druhá RODINA

NENÍ TOMU TAK DÁVNO,
CO CHRONICKÉ SELHÁNÍ LEDVIN ZNAMENALO
PRO MNOHÉ POSTIŽENÉ TAKŘKA JISTÝ
ODCHOD ZE ŽIVOTA. DOCELA DOBŘE SI
DOKÁŽEME VZPOMENOUT NA ČASY, V NICHŽ
SE ROZHODOVALO, KDO BUDE VÍTEZEM
DOCHÁZEJÍCÍM NA DIALÝZU A NA KOHO SE
ZKRÁTKA NEDOSTANE. ČASY SE ZMĚNILY...

Podobnou situaci před bezmála čtvrt stoletím zažíval i tehdy 27letý František Černý. Mladý, až do onoho osudného postižení ledvin zcela zdravý sportovec byl naštěstí zařazen do dialyzačního programu Interního oddělení Strahov v Praze. Od té doby se tam dochází 3x týdně vždy na 5 hodin připojit na „svou“ ledvinu. Pravidelně, 24 let, ať se děje, co se děje, protože i jediné vynechání by znamenalo veliký průšvih. Dávno toto místo přestal vnímat jako nemocnici. Představuje pro něj stejně jako pro řadu dalších dialyzovaných pacientů spíš něco jako druhý domov s druhou rodinou...

› Dialýza on-line

V roce 1854 studoval skotský chemik Thomas Graham dialýzu na prostupnosti stěny hovězího močového měchýře použitého k sestavení prvního primitivního dialyzátoru. Jeho nástupci krůček po krůčku systém zdokonalovali, až v roce 1914 zkusili poprvé aplikovat dialýzu na psech. A dalších takřka 30 let trvalo, než byl úspěšně dialyzován člověk.

První dialyzační střediska začala vznikat v 50. letech minulého století. Převratný výsledek zachraňující životy alespoň části vyvolených pacientů měl však své limity dané jeho značnou jednoduchostí, objemností či naprostým nedostatkem dialyzačních zdravotnických potřeb na trhu. Kdyby směly tehdejší lékařské kapacity nahlédnout do současnosti a vidět dialýzu dnešní, rázem by se ocitly ve světě sci-fi: jak velký technologický pokrok, tak vývoj v oblasti medicíny dokázaly podstatně snížit vedlejší účinky léčby a pacientům s umělou ledvinou zkvalitnit i prodloužit život.

„Za současnou pýchu lze považovat například on-line metody monitorování pacienta, kdy speciální softwarové programy umožňují sledovat nemocného přímo v průběhu dialýzy, vyhodnocovat jeho aktuální stav a automaticky nastavovat potřebné parametry,“ vypráví vedoucí Interního oddělení Strahov VFN a 1. LF UK primář MUDr. Vladimír Polakovič, MBA. Jde tak předcházet řadě nežádoucích komplikací a očišťovací metodu samu pro pacienta individualizovat. Jiným způsobem lze dnes monitorovat cévní přístup a vyhnout se krizovým situacím, kdy pacient zůstane bez cévního přístupu tolik potřebného k provedení dialýzy. „Mnohdy se stávalo, že přišel pacient s nefunkčním fistulí (operativně založená cévní spojka, opakovaně používaná při napojení). Bylo ho pak nutné akutně katetrizovat a zabezpečit centrální žilní přístup.

Strahov je v čele

Interní oddělení Strahov 1. LF UK a VFN Praha bylo založeno v roce 1965, s hemodialýzou se na něm začalo v roce 1971. Postupně se stalo největším dialyzačním zařízením u nás a dodnes mezi ta největší patří. Bylo to **první centrum**, které zahájilo léčbu **kontinuální peritoneální dialýzou**, zařadilo se mezi naše čelní nefrologická pracoviště a získalo uznání rovněž v zahraničí. I dnes se zaměřuje především na **nefrologickou péči**, v oblasti dialýzy poskytuje konziliární služby při řešení mnoha specifických problémů a poskytuje superkonziliární služby pro těžce nemocné a komplikované pacienty z řady regionů ČR.

Už 24 let chodí František Černý 3x týdně na dialýzu. V Praze na Strahově ho vítají důvěrně známé tváře, je to, jako by se vracel domů. Vpravo primář Vladimír Polakovič

Strahovské hemodialyzační středisko má k dispozici 24 speciálních lůžek vybavených špičkovou technikou

Těchto příhod je dnes díky prevenci mnohem méně," říká primář.

K dalším vymoženostem doby patří dialýza peritoneální, jež nemocného osvobozuje od pravidelného docházení do nemocnice. Lékaři mu zavedou do břicha katétr a on si sám v pohodlí domova provádí potřebné úkony. Nevýhodou bývá značná hygienická náročnost a nutnost časté výměny vaků s dialyzační tekutinou, předností zase soběstačnost či lepší podmínky k tomu vyjet třeba na dovolenou.

» **Presso do postele není nadstandard**

Současné možnosti dialýzy jsou ve srovnání se situací před 20 či 30 lety na vysoké úrovni. Léčba už se netýká pouze „perspektivních“ pacientů, ale i seniorů, často v pokročilém věku a navíc s mnoha komplikovanými přidruženými chorobami jako např. cukrovkou či srdeční nedostatečností. Dialyzačních středisek je dostatek. „Jejich četnost je paradoxně někdy až na škodu," říká František Černý, jeden

z našich nejdéle dialyzovaných pacientů. „V poslední době začalo fungovat hodně nových soukromých dialyzačních center. Třeba v budovách bývalých školek či domovů důchodců... Vypadají hezky, mají moderní přístroje, jenže většinou bez širšího lékařského zázemí. Mám známého, který se z jednoho takového zařízení vrátil pořád k smrti unavený a stále se mě na něco vyptával. Proč ho bolí tohle a proč mu musejí dělat tamto. Už jsem to nemohl vydržet a vzal ho k nám na Strahov. Tady se mu věnovali vlastně cizí doktoři, všechno mu vysvětlili, poradili mu, dokonce i nějaká vyšetření udělali. Myslím, že teprve v tom našem „starém“ baráku poznal, co je to nadstandard. Smál jsem se mu: Vidíš, hezká omítka a presso do postele nejsou všechno..."

» **Péče musí být komplexní**

„Je pravda, že s podobnými případy se setkáváme," říká Vladimír Polakovič. „Některá střediska zabezpečují samu dialýzu, takže s každou komplikací nesouvisějící přímo s náhradou funkce

ledvin bývá pacient odeslán do zdravotnického zařízení, kde o něm třeba vůbec nic nevědí nebo dokonce nikdy dialyzovaného pacienta v péči neměli. Snažíme se proto pomáhat a s několika podobnými zařízeními úzce spolupracujeme. Pomáháme například dialyzačnímu středisku v Berouně, jež vzniklo v minulém roce, nebo zabezpečujeme konziliární péči o nefrologického pacienta pro nemocnici v Klatovech. Řada dalších středisek z České republiky k nám dialyzované pacienty posílá, protože máme lůžkové zázemí a o komplikovaného nemocného se dokáže postarat v této problematice vysoce edukovaný tým. Dialyzovaný pacient potřebuje především komplexní péči..."

Pokud se týká komplexní péče, je Interní oddělení Strahov VFN dlouhá léta vyhlášené centrum. Pacienti mají k dispozici specializované poradny, ambulanci léčby bolesti či hojení ran, psycholožku, fyzioterapeutu, oddělení RTG, laboratoř a především lůžkové zázemí s vynikajícím personálem. Hemodialyzační

První přístroj, který v Praze na Strahově v roce 1971 zahájil dialýzu. Americká mašinka RSP 7000 pochází z poloviny 60. let. Acetátový dialyzační roztok, který se ručně namíchal do 120litrové nádrže pod přístrojem, vystačil pouze na polovinu 8 hodin trvající dialýzy. Pak bylo připraveno dalších 120 litrů čerstvého roztoku. Součástí přístroje byla jen krevní pumpa a manometr pro sledování venózního (žilního) tlaku.

středisko funguje 24 hodin denně, třísměnný dialyzační program tak umožňuje, že někteří zájemci sem můžou docházet v noci a ráno jít třeba do práce.

» **Když primář přeje k narozeninám**

Přestože se to na první pohled nemusí zdát, práce na hemodialýze je psychicky nesmírně náročná. Na rozdíl od jiných zdravotnických zařízení, kde se lékaři s nemocnými znají obvykle krátce, tady vznikají i silná přátelská pouta či lásky. Vzájemně se znají a stýkají léta... Smrt pacienta tu každý prožívá více osobně než profesionálně. František Černý popisuje situaci takto: „Když někde chodíte pětadvacet let, třikrát týdně na půl dne, jdete tam v podstatě jako domů. A jako doma se k vám také chovají. Všichni. Obětává doktorka Dvořáková, skvělý doktor Švára, naše „farářka“ psycholožka Znojová, světová kapacita přes dialyzační technologii inženýr Lopot, který si s vámi ochotně kdykoli sedne a zodpoví vám i ty nejtriviálnější otázky; primář Polakovič, který má

na starosti chod celého oddělení, ale pacient má u něj přesto otevřené dveře – nikdy neřekne, že nemá čas... A víte, jak je hezké, když vám primář přijde popřát k narozeninám? Nepochopím, jak při veškeré své práci ještě stihne sledovat výročí pacientů."

» **Lidskost a ochota**

I František zažil pětiletý vztah se strahovskou sestřičkou, celý zdravotní tým byl s ním, když absolvoval dvě neúspěšné transplantace ledvin, a teď se mu pro změnu snaží zabezpečit potřebnou péči rehabilitační: v důsledku postižení plotýnek i celkového oslabení kostí (jeden z nemilých důsledků dialýzy) je totiž poslední dobou odkázán na francouzské hole. Profesorka MUDr. Sylvie Sulková, bývalá zdejší přednostka, před časem napsala: „I přes obrovský technologický pokrok v posledních čtyřiceti letech zbývá ještě mnoho problémů, které je třeba vyřešit, aby se úspěšná dlouhodobá dialyzační léčba stala realitou..." Budíž ke cti strahovské interny i dalších podobně fungujících zařízení, že realitou jsou zde lidskost, ochota a obětavost. ■

Načerpejte tu pravou energii!

Nepoznáte koenzym Q10, dokud nevyzkoušíte Bioaktivní Q10 Super.

Koenzym Q10 je hlavním zdrojem energie všech buněk lidského těla. Stále více se považuje za tolik hledaný „elixír mládí". Při jeho nedostatku (pracovní přetížení, nemoci) pocítíte únavu a úbytek energie.

Koenzym Q10 pomáhá:

- dodávat energii a vitalitu
- zpomalovat stárnutí
- zlepšovat fyzickou kondici
- pečovat o zdravé dásně
- posilovat srdce

Dostanete bez lékařského předpisu v každé lékárně v těchto variacích:

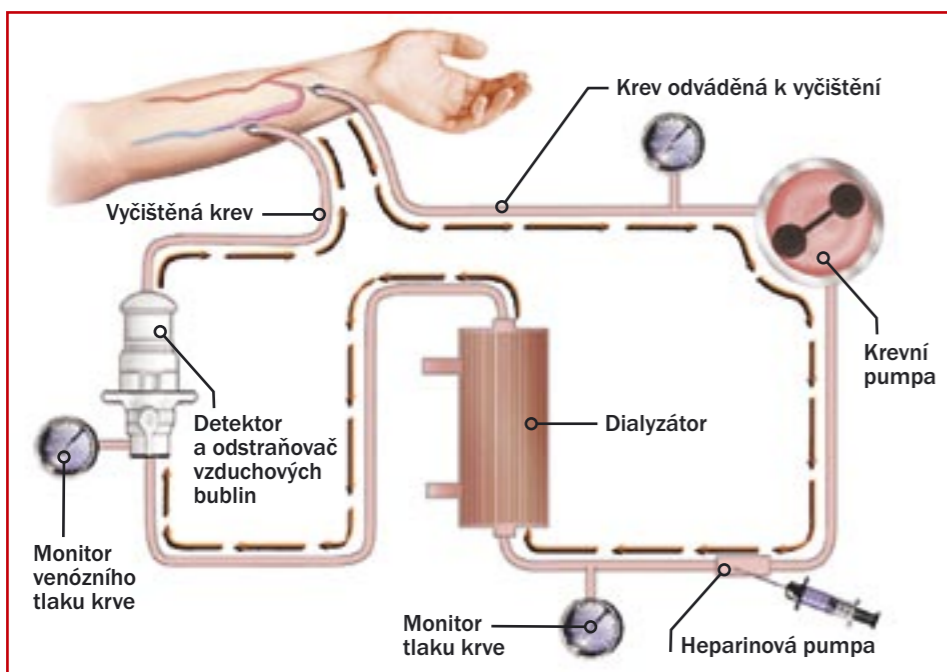
- Bioaktivní Q10 (10 mg Q10)
- Bioaktivní Q10 Super (30 mg Q10)
- Bioaktivní Q10 GOLD (100 mg Q10)

doplňk stravy

Přípravky Bioaktivní Q10 vynikají vysokou vstřebatelností a kvalitou koenzymu Q10, který vzniká přirozenou činností kvasinek a je plně identický s lidským Q10.

Pharma Nord
Pharma Nord Praha s.r.o. - Valčíkova 14, 182 00 Praha 8
Infolinka (po-st: 9-17 h): 284 681 545, 777 830 939
www.pharmanord.cz

Dva způsoby dialýzy

HEMODIALÝZA je metoda **odstraňování odpadních látek z krve při selhání ledvin**. Během dialýzy krev proudí pomocí hadiček do dialyzátoru; ten filtruje odpadní látky, hlavně močovinu, kreatinin, fosfor a nadbytečné tekutiny. Průběžně vyčištěná krev proudí zpět do těla.

PERITONEÁLNÍ NEBOLI BŘIŠNÍ DIALÝZA je čištění krve při selhání ledvin pomocí opakovaného pravidelného **napouštění dialyzační tekutiny do břišní dutiny**. Tekutina se do břicha dostává tenkou hadičkou nastálo zavedenou do břišní dutiny přes břišní stěnu. Je skrytá pod šaty, případně i prádlem, takže není vidět. V pravidelných intervalech se vypouští použitý dialyzační roztok s odstraněnými odpadními látkami ven a místo něj se napouští nový, čistý roztok.